

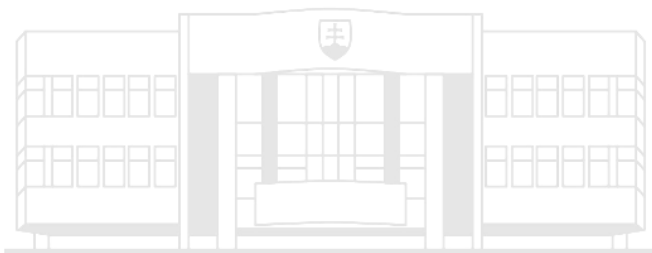
**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
10/2024**

Zákaz telesných trestov na deťoch v štátoch EÚ

Dominika Pazderová

**Bratislava
apríl 2024**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Zákaz telesných trestov na deťoch v štátoch EÚ

Anotácia

Materiál sa zaoberá legislatívnou úpravou v štátoch EÚ v oblasti zákazu fyzického trestania detí najmä v domácom prostredí.

Kľúčové slová

dieťa, ochrana dieťaťa, výchova, ľudské práva, trest, zákaz

Ban on corporal punishment of children in EU states

Annotation

Study deals with the legislation of the EU member states in the field of banning corporal punishment of children, especially in the home environment.

Keywords

child, child protection, education, human rights, punishment, prohibition

Vypracovala: Mgr. Dominika Pazderová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod.....	5
1 Legislatívna úprava v štátoch s úplným zákazom telesných trestov na deťoch.....	6
Bulharsko	6
Cyprus.....	6
Dánsko	6
Estónsko.....	7
Fínsko	7
Francúzsko.....	8
Grécko	8
Holandsko	8
Chorvátsko	8
Írsko	8
Litva.....	9
Lotyšsko	9
Luxembursko	9
Malta.....	10
Maďarsko.....	10
Nemecko	10
Poľsko.....	11
Portugalsko.....	11
Rakúsko.....	12
Rumunsko.....	12
Slovinsko.....	12
Španielsko.....	13
Švédsko	13
2 Štáty s neúplným zákazom telesných trestov	14
BELGICKO	14
ČESKO	14
TALIANSKO	15
SLOVENSKO	15
Záver	17
Zdroje.....	18

1 Legislatívna úprava v štátoch s úplným zákazom telesných trestov na deťoch

Bulharsko

Podľa čl. 11 ods. 2 zákona o ochrane dieťaťa z roku 2000⁴ a pravidlami implementácie zákona na ochranu detí⁵ sú telesné tresty v domácnosti zakázané.

Čl. 11 ods. 2

Každé dieťa má právo na ochranu pred všetkými spôsobmi výchovy, ktoré podkopávajú jeho dôstojnosť; proti fyzickému, psychickému alebo inému násiliu; proti všetkým formám vplyvu, ktoré idú proti jeho záujmom.

Násilie sa zakazuje aj v rodinnom kódexe z roku 2009, konkrétne článkom 125 ods. 3 zákona.⁶

Čl. 125 ods. 3

Rodič nemá právo používať násilie ani výchovné metódy, ktoré podkopávajú dôstojnosť dieťaťa.

Vynútiteľnosť práva podľa monitorovacích správ Organizácie za ukončenie telesného násillia ostáva nízka, je potrebné navrhnuť mechanizmy bezpečného a dôverného podávania správ a zároveň zabezpečiť primerané reakcie. K zmeneniu chápania telesného trestu môže pomôcť aj dobrá informačná kampaň.⁷

Cyprus

Podľa zákona o deťoch, čl. 54 ods. 1 – osoba, staršia ako 16 rokov, ktorá zodpovedá za dieťa mladšie ako 16 rokov môže byť za nedbanlivosť a fyzické napádanie vinná z trestného činu s trestom odňatia slobody na jeden rok alebo takejto osobe môže byť uložená pokuta vo výške 1 000 EUR, prípadne môže byť osoba potrestaná oboma prostriedkami.⁸

Dánsko

Zákon o rodičovských právach a povinnostiach telesné tresty zakazuje.

Oddiel 2

Dieťa nesmie byť vystavené telesným trestom alebo inému hrubému zaobchádzaniu.⁹

⁴ закон за закрила на детето. Dostupné online: <https://justice.government.bg/home/normdoc/2134925825>

⁵ правилник за прилагане на закона за закрила на детето. Dostupné online: <https://lex.bg/laws/ldoc/2135469520>

⁶ семеен кодекс. dostupné online: <https://lex.bg/laws/ldoc/2135637484>

⁷ Bulharsko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované február 2024. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/bulgaria/>

⁸ Ο περί Παιδίων Νόμος (ΚΕΦ.352). Dostupné online: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_352/full.html

⁹ Bekendtgørelse af forældreansvarsloven. Dostupné online: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1768>

Trestný zákon upravuje hrubé správanie v § 244. V prípade opakovania hrozí vyšší trest.

§ 244

Kto spácha násilie na cudzom tele alebo inak napadne cudzie telo, hrozí mu peňažný trest alebo odňatie slobody až na 3 roky.¹⁰

Estónsko

Zákon o rodine pojednáva o vzájomnom rešpekte a v § 124 určuje podmienky osobitnej starostlivosti, ktorá rovnako zakazuje fyzické a iné násilie.¹¹

Zákon o ochrane detí, v § 24 zakazuje zanedbávať dieťa, duševne, fyzicky alebo sexuálne ho týrať a ponižovať. Použitie fyzickej sily dovoľuje len na prípustné obmedzenie pohybu v rozsahu primeranom na odvrátenie nebezpečenstva, ktoré dieťaťu hrozí.

§ 24 Zákaz týrania detí

(1) Zanedbávanie dieťaťa, duševné, citové, fyzické a sexuálne týranie dieťaťa vrátane ponižovania, zastrasovania a telesného trestania dieťaťa, ako aj trestanie dieťaťa iným spôsobom, ktorý ohrozuje jeho psychické alebo fyzické zdravie, je zakázané.

(3) O týranie dieťaťa v zmysle tohto zákona nejde, ak dieťa svojím správaním priamo a bezprostredne ohrozuje život alebo zdravie dieťaťa samotného alebo iných osôb a nie je možné sa tomuto ohrozeniu vyhnúť, a to ani prostredníctvom rozhovorov, presvedčaním alebo slovným uisťovaním, a v dôsledku toho musia dieťa, rodič, osoba pracujúca s dieťaťom a pracovník ochrany dieťaťa použiť fyzickú silu na obmedzenie dieťaťa v rozsahu, ktorý nespôsobí fyzickú, psychickú alebo emocionálnu ujmu dieťaťa a čo najmenej zasahuje do práv a slobôd dieťaťa.

(4) Fyzickú silu možno v zmysle tohto zákona použiť na obmedzenie pohybu alebo pohybov dieťaťa len v rozsahu, ktorý je primeraný a najmenej potrebný na odvrátenie nebezpečenstva, ktoré mu hrozí alebo z neho vychádza. Na účely trestu nie je dovolené používať fyzickú silu.¹²

Trestný zákon v § 120 až 122 trestá násilné trestné činy ublíženia na zdraví.¹³

Fínsko

Na ochranu detí sa vťahuje najmä zákon o ochrane detí¹⁴, telesné tresty sú v rozpore so zákonom a klasifikujú sa ako trestný čin. Ak sa zdravotnícky, sociálny pracovník alebo iná povinná osoba (podľa § 25 zákona o sociálnom poistení detí) dozvie, že dieťa bolo vystavené násiliu, je povinné podať oznámenie o sociálnom zabezpečení dieťaťa a prípad bezodkladne oznámiť polícii.¹⁵

¹⁰ Bekendtgørelse af straffeloven. Dostupné online: <https://www.retsinformation.dk/eli/ltta/2022/1360>

¹¹ Perekonaseadus. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122010014?leiaKehtiv>

¹² Lastekaitseadus. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106012023015>

¹³ Karistusseadustik. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011190?leiaKehtiv>

¹⁴ Lastensuojelulaki. Dostupné online: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

¹⁵ Ministerstvo sociálnych vecí a zdravia. Frequently asked questions concerning child welfare in Finland. Dostupné online: <https://stm.fi/en/frequently-asked-questions-concerning-child-welfare-in-finland>

Francúzsko

V roku 2019 bolo do Občianskeho zákonníka, článku 371-1 prijaté nové ustanovenie:

Rodičovská právomoc sa vykonáva bez fyzického alebo psychického násillia.¹⁶

Grécko

Zákon o boji proti násilliu¹⁷ z roku 2006 v článku 4 ustanovuje, že fyzické násillie na deťoch ako disciplinárne opatrenie v súvislosti s výchovou sa chápe ako dôsledok článku 1532 Občianskeho zákonníka, ktorý opisuje negatívnu výchovu. Takáto výchova môže viesť až k odobratiu dieťaťa.¹⁸

Holandsko

V roku 2007 bol zmenený a doplnený Občiansky zákonník, ktorý v článku 247 a 248 vylučuje fyzické násillie páchané na deťoch v každom rozsahu a každej osobe.¹⁹

Chorvátsko

Zákon o rodine v časti Výchova a vzdelávanie dieťaťa – článok 94, odsek 2 telesné tresty zakazuje.

Rodičia nesmú dieťa fyzicky trestať, správať sa k nemu ponižujúco alebo používať psychický nátlak a sú povinní ho pred takýmto zaobchádzaním chrániť.²⁰

Zákon o ochrane pred násillím v rodine, účinný od roku 2018 v článku 1 definuje domáce násillie, kde sú zahrnuté aj fyzické a psychické tresty a utrpenie detí. Článok 22 obsahuje pri porušení ustanovenia za prečin peňažný trest vo výške najmenej 1 590 EUR alebo trest odňatia slobody v trvaní najmenej 70 dní. Pri opakovaní sa trest zvyšuje.²¹

Írsko

Írsko v roku 2015 zrušilo ustanovenie, ktoré obsahovalo obyčajové právo s dovoľením fyzického násillia ako výchovného prostriedku novým zákonom o deťoch²² a následným spustením programu, ktorý stanovuje stratégie a kroky na prevenciu pre odborníkov a organizácie. Proces zastrešuje Agentúra pre deti a rodinu, ktorá vznikla zákonom v roku 2013.²³

¹⁶ LOI n° 2019-721 du 10 juillet 2019 relative à l'interdiction des violences éducatives ordinaires (1). Dostupné online: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000038746663/#JORFARTI000038746664>

¹⁷ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ. Dostupné online: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/154457/nomos-3500-2006>

¹⁸ Αρθρο 1532 - Αστικός Κώδικας - Συνέπειες κακής άσκησης Dostupné online: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/astikos-kodikas/arthro-1532-astikos-kodikas-synepeies-kakis-askisis>

¹⁹ Burgerlijk Wetboek Boek. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2024-01-01#Boek1>

²⁰ Obiteljski zakon. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/88/Obiteljski-zakon>

²¹ Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/81/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-nasilja-u-obitelji>

²² Children First Act. Dostupné online: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/act/36/enacted/en/html>

²³ Webové sídlo Agentúry pre deti a rodinu: <https://www.tusla.ie/about/>

Litva

V roku 2017 bol zmenený zákon o základoch ochrany práv dieťaťa tak, že sa explicitne odstránila možnosť použitia všetkých foriem násilia vrátane telesných trestov.

Článok 24 ods. 3

Dieťa, ktoré sa vyhýba plneniu svojich povinností alebo porušuje práva a slobody iných, môžu rodičia dieťaťa, zákonní zástupcovia dieťaťa alebo iné osoby zodpovedné za starostlivosť o dieťa riadne potrestať, s výnimkou fyzických trestov alebo iných foriem násilia. Práva dieťaťa zostávajú zachované aj vtedy, keď si neplní svoje povinnosti a neplnením povinností vznikajú len ďalšie povinnosti.²⁴

Lotyšsko

Podľa zákona o ochrane práv dieťaťa, článku 9 ods. 2 a podľa článku 24 ods. 4, je telesné trestanie maloletých nezákonné.

Článok 9 ods. 2

S dieťaťom sa nesmie zaobchádzať kruto, nesmie byť týrané a fyzicky trestané, nesmie byť porušovaná jeho dôstojnosť a česť.

Článok 24 ods. 4

Za neplnenie rodičovských povinností alebo zneužitie opatrovníckeho práva, fyzické trestanie dieťaťa, ako aj kruté zaobchádzanie s dieťaťom zodpovedajú rodičia podľa zákona.²⁵

Trestný zákon trestá ľahké, stredne ťažké a ťažké úmyselné ublíženie na zdraví (§ 125 až 130). Ak nedošlo k stredne ťažkému alebo ťažkému zraneniu, možno začať trestné stíhanie podľa článku 174, ktoré trestá previnenie voči maloletým, a to odňatím slobody na tri roky, verejnoprospešnými prácami alebo pokutou s probačným dohľadom troch rokov. V prípade trestného činu spáchanom na maloletom do dosiahnutia 14. roku sa zvyšuje sadzba podľa článku 174 ods. 2 na 5 rokov.

Luxembursko

Článok 2 zákona o deťoch a rodine z roku 2008²⁶ zakazuje fyzické násilie a neľudské a ponižujúce zaobchádzanie v rodinách a výchovných komunitách, ustanovenie je v právnom poriadku

---

Children and Family Agency Act no. 40 of 2013. Dostupné online: <https://www.oireachtas.ie/en/bills/bill/2013/81/>
Publikácia Children First. Dostupná online:

https://www.tusla.ie/uploads/content/Children_First_National_Guidance_2017.pdf

²⁴ Lietuvos respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas. Dostupné online:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.26397/asr>

²⁵ Bērnu tiesību aizsardzības likums. Dostupné online: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

²⁶ Loi du 16 décembre 2008 relative à l'aide à l'enfance et à la famille. Dostupné online:

<https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2008/12/16/n4/jo>

chápané ako zákaz akýchkoľvek telesných trestov vrátane „disciplinárnych“ trestov v domácom prostredí.²⁷

Malta

Podľa ustanovení Trestného zákona § 339, ktorý bol novelizovaný v roku 2014, sú telesné tresty detí v akejkoľvek forme zakázané. Novela priniesla právnu jasnosť, z ktorej vyplýva, že uloženie fyzického trestu je trestným činom.²⁸

Maďarsko

Telesné tresty sú v domácnosti zakázané podľa zákona o ochrane detí a opatrovníctve z roku 2004.

§ 6 ods. 5 a ods. 5a

Dieťa má právo na rešpektovanie svojej ľudskej dôstojnosti, na ochranu pred týraním – fyzickým, sexuálnym alebo psychickým násilím. Dieťa nesmie byť vystavené mučeniu, fyzickým trestom alebo inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu trestu alebo zaobchádzaniu.

Dieťa má právo na to, aby odborníci konajúci na jeho ochranu – najmä s cieľom rozpoznať a odstrániť zneužívanie dieťaťa – uplatňovali jednotné zásady a metodiku.²⁹

Nemecko

V roku 2000 boli telesné tresty zákonom o zákaze násilia vo výchove zakázané. Novelizoval sa § 1631 ods. 2 Občianskeho zákonníka a neskôr sa novelizoval aj Kódex sociálnej starostlivosti.

§ 1631 Obsah a limity osobnej starostlivosti

(1) Osobná starostlivosť zahŕňa najmä povinnosť a právo starať sa o dieťa, vychovávať ho, dohliadať naň a určovať jeho pobyt.

(2) Dieťa má právo na starostlivosť a výchovu s vylúčením násilia, fyzických trestov, psychických ublížení a iných ponižujúcich opatrení.

(3) Rodinný súd je na žiadosť povinný v primeraných prípadoch podporovať rodičov pri starostlivosti o dieťa.³⁰

²⁷ Luxembursko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované jún 2020. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/luxembourg/>

²⁸ Criminal Code. Dostupné online: <https://legislation.mt/eli/cap/9/eng/pdf>

²⁹ 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. Dostupné online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.tv>

³⁰ Bürgerliches Gesetzbuch. Dostupné online: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>

Trestné stíhanie za porušenie zákonov možno viesť podľa Trestného zákona, podľa skutkovej podstaty ublíženia na zdraví.

§ 223 Zranenie

(1) Pri fyzickom týraní a ublížení na zdraví hrozí páchateľovi trest odňatia slobody až na päť rokov alebo peňažný trest.

(2) Pokus sa trestá.³¹

Poľsko

Telesné tresty detí v domácom prostredí boli zakázané v roku 2010 zákonom o predchádzaní násillia v rodine, ktorý upravuje zákon o rodine a poručníctve.

Článok 96 ods. 1 Zákaz telesných trestov

Osobám, ktoré uplatňujú rodičovské práva a starajú sa o maloletého, sa zakazuje používať telesné tresty.³²

Trestný zákon trestá spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví a ublíženia na zdraví, vyhrážanie sa a duševné alebo fyzické týranie v rodine vrátane detí. V roku 2017 boli prijaté novely trestného zákona, ktoré posilňujú ochranu detí pred násillím a zneužívaním.³³

Portugalsko

Telesné tresty sú od roku 2007 komplexne zakázané. Predchádzal tomu rozsudok súdu, ktorý nedovoľuje použitie telesného trestu ako fyzického prostriedku.³⁴

Trestný zákon, článok 152

Kto sa jednorazovo alebo opakovane dopúšťa fyzického alebo psychického zlého zaobchádzania vrátane telesných trestov a sexuálnych trestných činov, hrozí mu trest odňatia slobody na 2 až 5 rokov.³⁵

³¹ Strafgesetzbuch (StGB). Dostupné online: https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_223.html

³² Art. 96(1). – [Zakaz stosowania kar cielesnych] – Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Dostupné online: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-rodzinny-i-opiekunczy-16785962/art-96-1>

³³ Poľsko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované máj 2023. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/poland/>

³⁴ Acórdão do Tribunal da Relação de Lisboa 413/15.3PFAMD.L1-3. Dostupné online: <http://www.gde.mj.pt/jtre.nsf/134973db04f39bf2802579bf005f080b/1e54ef7def54607f802589630036ef56?OpenDocument>

³⁵ Código Penal - CP - Artigo 152.º. Dostupné online: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1995-34437675-169645609>

Rakúsko

Obhajoba „primeraného“ výchovného trestu bola zo zákona o ublížení na zdraví vypustená v roku 1977. Tretí oddiel § 137 Všeobecného občianskeho zákonníka uvádza:

(1) Rodičia a deti sa musia navzájom podporovať a správať sa k sebe s rešpektom. Práva a povinnosti otca a matky sú rovnaké, ak nie je uvedené inak.

(2) Rodičia musia podporovať blaho svojich maloletých detí a poskytovať im starostlivosť, bezpečnosť a starostlivú výchovu. Použitie akéhokoľvek násilia a spôsobovanie fyzického alebo duševného utrpenia nie je povolené. Pokiaľ je to praktické a možné, rodičia by mali vykonávať opatrovníctvo priateľsky.³⁶

Rumunsko

Zákon, v platnosti od roku 2005, o ochrane a podpore práv dieťaťa nepripúšťa fyzické tresty ani v domácom prostredí. Podľa celosvetovej organizácie UNICEF Rumunsko zákon síce telesný trest zakazuje, ale nie každý trest je tak aj interpretovaný. Správa o stave ochrane detí za rok 2023 uviedla, že počet obetí vykorisťovania, zanedbávania a zneužívania je stále vysoké. Organizácia preto pomáha s novým organizačným systémom a rámcom detského observatória, ktoré pomáha zbierať, zhromažďovať a systematizovať prácu. Dáta a ďalšia pomoc sú následne rozšírené do miestnych centier a najviac ohrozených oblastí.³⁷

Slovinsko

V roku 2016 sa zákonom o predchádzaní násilia v rodine schválil zákaz telesných trestov detí. V zákone bolo schválené aj vyčlenenie prostriedkov zo štátneho rozpočtu ako pomoc na tvorbu koncepcie a programov na predchádzanie, prevenciu alebo na informačnú kampaň.

Čl. 3 ods. 2 a ods. 3

(2) Násilím je akékoľvek použitie fyzického, sexuálneho, psychického alebo ekonomického násilia zo strany jedného člena rodiny (ďalej len páchatel násilia) voči inému členovi rodiny (ďalej len obeť), alebo zanedbávanie alebo prenasledovanie obete bez ohľadu na vek, pohlavie alebo akékoľvek iné osobné pomery obete alebo páchatela násilia.

(3) Fyzické násilie je každé použitie fyzickej sily alebo hrozba použitia fyzickej sily, ktoré núti obeť niečo urobiť alebo zdržať sa konania alebo niečo trpieť, alebo jej obmedzuje pohyb alebo komunikáciu a spôsobuje jej bolesť, strach alebo poníženie bez ohľadu na to, či došlo k fyzickým zraneniam.

³⁶ Gesamte Rechtsvorschrift für Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch. Dostupné online: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622>

³⁷ UNICEF for every child, Country Office Annual Report 2023, Romania. Dostupné online: <https://www.unicef.org/media/152056/file/Romania-2023-COAR.pdf>

Čl. 3a ods. 1 a ods. 2

(1) Telesné tresty detí sú zakázané.

(2) Telesným trestaním detí je fyzické, kruté alebo ponižujúce trestanie detí alebo akýkoľvek čin určený na potrestanie detí, ktorý má prvky fyzického, psychického alebo sexuálneho násillia alebo zanedbávanie ako výchovnú metódu.³⁸

Španielsko

Telesné tresty sú v domácnosti zakázané od roku 2007 zmenením ustanovení v Občianskom zákonníku.³⁹ V roku 2021 bol prijatý komplexný zákon o ochrane detí a mladistvých pred násillím. Nový zákon zahŕňa telesné tresty do definície násillia páchaného na deťoch (čl. 1). Zákon zároveň vyžaduje, aby verejná správa prijala programy zamerané na odstránenie telesných trestov.⁴⁰

Švédsko

Zákaz telesných trestov je ustanovený zákonom o rodičoch a deťoch.

Kap. 6 § 1

Deti majú právo na starostlivosť, bezpečnosť a dobrú výchovu. S deťmi sa musí zaobchádzať s rešpektom k ich osobe a osobnosti a nesmú byť vystavené telesným trestom alebo inému hrubému zaobchádzaniu.⁴¹

Zákaz je zopakovaný v kapitole 2 článku 5 nástroja vlády – jedného zo štyroch zákonov, ktoré spolu tvoria ústavu: „Každý musí byť chránený pred telesnými trestami...” Porušenie sa trestá podľa Trestného zákona ako ublíženie na zdraví peňažným trestom alebo odňatím slobody podľa závažnosti konania.⁴²

³⁸ Zákon o preprečevanju nasillja v družini. Dostupné online:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5084>

³⁹ Ley 54/2007, de 28 de diciembre, de Adopción internacional. Dostupné online:

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2007-22438>

⁴⁰ Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia.

Dostupné online: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2021-9347>

⁴¹ Föräldrabalk (1949:381). Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/foraldrabalk-1949381_sfs-1949-381/#K2

⁴² Švédsko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované február 2020. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/sweden/>

2 Štáty s neúplným zákazom telesných trestov

BELGICKO

Telesné tresty na školách sú považované za nezákonné, avšak legislatíva interpretuje zákaz spôsobom, ktorý telesný trest úplne nezakazuje. Určitý stupeň násilia je chápaný ako „disciplinovanie“.

Vývoj legislatívy

Vzťah medzi rodičom a dieťaťom upravuje Občiansky zákonník v zmysle vzájomného rešpektu. Novela z roku 2000 zabezpečila ochranu integrity dieťaťa. V roku 2003 bolo podaných niekoľko legislatívnych návrhov, ktoré by plošne zakázali telesné tresty, rovnako neprešli ani návrhy z rokov 2011, 2013, 2016 či 2021. Belgicko v roku 2018 vyhlásilo, že domáca legislatíva sa už vzťahuje na nepoužívanie telesných trestov, a to aj v rodinnom prostredí, ale vláda uviedla, že prebiehajú diskusie o zosúladení vnútroštátnych občianskych právnych predpisov s článkom 17 Európskej sociálnej charty.

Federálna poslankyňa Karin Jirofléeová, ktorá stojí za viacerými predloženými návrhmi zákonov⁴³, vysvetlila: „zákon nie je namierený proti rodičom, ale zámerom je informovať rodičov o tom, že násilie nie je povolené. Účelom je aj zvýšenie povedomia a poskytnutie podpory. Ide skôr o zmenu postoju k tejto téme.“ (The Brussels Times, Belgium sued for not enforcing ban on corporal punishment of children.)⁴⁴ V roku 2023 podala organizácia Defence for Children International žalobu proti štátu a ministrovi spravodlivosti na bruselský súd za to, že neprijali legislatívu, ktorá by tresty zakazovala.

ČESKO

Stále je potrebné dosiahnuť úplný zákaz v domácnostiach, v zariadeniach náhradnej starostlivosti, v dennej starostlivosti a vo väzenských zariadeniach. Zákony proti násiliu nevykladajú každý telesný trest ako trestný čin. V roku 2016 vláda uznala, že v domácej legislatíve neexistuje výslovný zákaz telesných trestov, ale konštatovala, že „legislatíva zabezpečujúca odstránenie telesných trestov detí“ je obsiahnutá v Občianskom zákonníku, keďže telesné tresty sa nepovažujú za „primeraný výchovný prostriedok“ v rámci rodiny alebo mimo nej. V roku 2021 vláda opätovne potvrdila neúplný zákaz, zrušenie by tak malo byť postupným procesom cez zvýšenie povedomia verejnej mienky.⁴⁵ Ministerstvo spravodlivosti navrhuje zmeny, ktoré by mali byť účinné od roku 2025.

⁴³ **Návrhy zákonov**, ktorými sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník s cieľom zakázať akékoľvek systematické násilie medzi rodičmi a ich deťmi. Dostupné online:

- <https://www.lachambre.be/kvvcr/showpage.cfm?section=/flwb&language=fr&cfm=/site/wwwcfm/flwb/flwbn.cfm?lang=F&legislat=55&dossierID=1840>,
- <https://www.lachambre.be/FLWB/PDF/55/1840/55K1840002.pdf>,
- <https://www.lachambre.be/FLWB/PDF/55/1956/55K1956001.pdf>

⁴⁴ The Brussels Times, Belgium sued for not enforcing ban on corporal punishment of children. November 2023. Dostupné online: <https://www.brusselstimes.com/804471/belgium-sued-for-not-enforcing-ban-on-corporal-punishment-of-children>

⁴⁵ Česko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované február 2024. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/czech-republic/>

Návrh je v stave ukončeného pripomienkového konania.⁴⁶

- Rozhodnutie by malo byť implementované deklaratórnou právnou úpravou, nie zavedením nových postihov pre rodičov, ktorí sa ojedinele k fyzickému usmerneniu dieťaťa uchýlia.
- Súbežne by mali byť prijaté nelegislatívne opatrenia v gescii Ministerstva práce a sociálnych vecí, akými sú osвета, kampane k pozitívnemu rodičovstvu a najmä dostupné podporné služby pre rodičov a deti.
- Zmena Občianskeho zákonníka by mohla byť pomerne jednoduchá. Občiansky zákonník už teraz pri úprave vzťahu dieťaťa a rodiča obsahuje ustanovenia, ktoré nemajú povahu právneho pravidla vymáhaného pod hrozbou sankcie, ale predstavujú skôr deklaráciu určitého cieľového, chceného stavu, napr. že „rodičia majú byť všestranne príkladom svojim deťom“ alebo „dieťa je povinné rešpektovať svojich rodičov“. Podobným spôsobom by bolo možné zakotviť neprijateľnosť telesného i psychického trestania.⁴⁷

TALIANSKO

Telesné tresty sú nezákonné na základe rozsudku Najvyššieho súdu, vláda uviedla, že nie je potrebné ich zakazovať prostredníctvom reformy práva. Ochrana detí je zakotvená v ústave a v súlade s Trestným zákonom tresty nie sú legitímnou metódou udržiavania disciplíny. Výslovný zákaz tak podľa odborníkov absentuje.⁴⁸

SLOVENSKO

- Telesné tresty sú nezákonné vo všetkých zariadeniach náhradnej starostlivosti podľa § 7 ods. 3 [zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#).
- Telesné tresty sú nezákonné tiež v predškolskej starostlivosti a v dennej starostlivosti o staršie deti.
- Telesné tresty sú v školách výslovne zakázané podľa § 3 písm. t) [zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní \(školský zákon\) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#).
- Telesné tresty sú nezákonné ako disciplinárne opatrenie v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody podľa § 3 ods. 1 [zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody](#)

⁴⁶ Návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Dostupné online: <https://odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCVFGH9CK/>

⁴⁷ Ministerstvo spravodlivosti ČR, TS: Představení legislativních návrhů k nesporným rozvodům, výživnému a násilí na dětech. 23. 8. 2023. Dostupné online: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/predstaveni-legislativnich-navrhu-k-nespornym-rozvodum-vyzivnemu-a-nasili-na-detech>

⁴⁸ Taliansko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované júl 2020. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/italy/>

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov, ktorý zakazuje kruté, neľudské alebo ponižujúce formy trestu alebo zaobchádzania.

Podľa [zákona č. 36/2005 Z. z.](#) o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov, § 30 ods. 3:

- (1) Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.*
- (2) Na výchove dieťaťa sa podieľa aj manžel, ktorý nie je rodičom dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti.*
- (3) Rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin dieťaťa.*

Argumentácia tvorcov zákona je, že toto ustanovenie nevyhnutne znamená, že telesné tresty nie sú tolerované „vzhľadom na skutočnosť, že telesné tresty v bežnom zmysle slova môžu spôsobiť ohrozenie zdravia, dôstojnosti, duševného, fyzického a emocionálneho vývinu dieťaťa“. Toto však neberie do úvahy takmer všeobecnú akceptáciu určitého stupňa fyzických trestov v detstve a skutočnosť, že tí, ktorí obhajujú jeho používanie, trest nevnímajú ako škodlivý. Ustanovenia proti násiliu a zneužívaniu v Trestnom zákone z roku 2005, v Občianskom zákonníku z roku 2002 a Ústave z roku 1992 sa nevykládajú tak, že zakazujú všetky telesné tresty pri výchove detí.⁴⁹

⁴⁹ Slovensko – profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované november 2023. Dostupné na: https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/slovakia/#_ftnref2

Záver

Materiál prináša prehľad legislatívnych úprav v oblasti zákazu telesného trestania detí v domácom prostredí. Väčšina štátov má legislatívu upravenú tak, aby „nerozporovala“ článok 17 Európskej sociálnej charty respektíve aby bola v súlade s ním.

Prvá kapitola sa zamerala na štáty, ktoré telesné tresty na deťoch zakazujú úplne a vo všetkých prostrediach, vrátane domácností.

→ Telesné tresty sú zakázané prostredníctvom formy zákona o rodine alebo na ochranu detí v: *Bulharsku, na Cypre, v Dánsku, Estónsku, Fínsku, Chorvátsku, Írsku, Litve, Lotyšsku, Luxembursku, Maďarsku, Poľsku**, *Rumunsku* a vo *Švédsku*.

* Poľsko zakázalo tresty zákonom o predchádzaní násilia, ktorý upravuje zákon o rodine.

→ Telesné tresty sú zakázané zákonom zakazujúcim násilie v: *Grécku* a *Slovinsku*.

→ Telesné tresty sú zakázané ustanoveniami v Občianskom zákonníku vo: *Francúzsku, Holandsku, Nemecku, Rakúsku* a *Španielsku*.

→ Telesné tresty sú zakázané ustanoveniami a judikatúrou trestného práva: na *Malte* a v *Portugalsku*.

Druhá kapitola porovnáva legislatívu štátov s nejednoznačným zákazom telesných trestov na deťoch v domácom prostredí.

→ Telesné tresty nie sú v domácnostiach úplne a explicitne zakázané v: *Belgicku, Česku, na Slovensku* a v *Taliansku*.

Dánsko

Bekendtgørelse af forældreansvarsloven. Dostupné online:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1768>

Bekendtgørelse af straffeloven. Dostupné online: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1360>

Estónsko

Perekonnaseadus. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122010014?leiaKehtiv>

Lastekaitseadus. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106012023015>

Karistusseadustik. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011190?leiaKehtiv>

Lastensuojelulaki. Dostupné online: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Fínsko

Ministerstvo sociálnych vecí a zdravia. Frequently asked questions concerning child welfare in Finland.

Dostupné online: <https://stm.fi/en/frequently-asked-questions-concerning-child-welfare-in-finland>

Francúzsko

LOI n° 2019-721 du 10 juillet 2019 relative à l'interdiction des violences éducatives ordinaires (1).

Dostupné online:

<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000038746663/#JORFARTI000038746664>

Grécko

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ. Dostupné online:

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/154457/nomos-3500-2006>

Άρθρο 1532 - Αστικός Κώδικας - Συνέπειες κακής άσκησης Dostupné online:

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/astikos-kodikas/arthro-1532-astikos-kodikas-synepeies-kakis-askisis>

Holandsko

Burgerlijk Wetboek Boek. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2024-01-01#Boek1>

Chorvátsko

Obiteljski zakon. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/88/Obiteljski-zakon>

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/81/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-nasilja-u-obitelji>

Írsko

Children First Act. Dostupné online: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/act/36/enacted/en/html>

Webové sídlo Agentúry pre deti a rodinu: <https://www.tusla.ie/about/>

Children and Family Agency Act no. 40 of 2013. Dostupné online:

<https://www.oireachtas.ie/en/bills/bill/2013/81/>

Publikácia Children First. Dostupná online:

https://www.tusla.ie/uploads/content/Children_First_National_Guidance_2017.pdf

Litva

Lietuvos respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas. Dostupné online: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.26397/asr>

Lotyšsko

Bērnu tiesību aizsardzības likums. Dostupné online: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

Krimināllikums. Dostupné online: <https://likumi.lv/ta/id/88966-kriminallikums>

Luxembursko

Loi du 16 décembre 2008 relative à l'aide à l'enfance et à la famille. Dostupné online: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2008/12/16/n4/jo>

Profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované jún 2020. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/luxembourg/>

Malta

Criminal Code. Dostupné online: <https://legislation.mt/eli/cap/9/eng/pdf>

Maďarsko

1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról. Dostupné online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.tv>

Nemecko

Bürgerliches Gesetzbuch. Dostupné online: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>

Strafgesetzbuch (StGB). Dostupné online: https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_223.html

Poľsko

Art. 96(1). - [Zakaz stosowania kar cielesnych] - Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Dostupné online: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-rodzinny-i-opiekunczy-16785962/art-96-1>

Profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované máj 2023. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/poland/>

Portugalsko

Acórdão do Tribunal da Relação de Lisboa 413/15.3PFAMD.L1-3. Dostupné online: <http://www.gde.mj.pt/jtre.nsf/134973db04f39bf2802579bf005f080b/1e54ef7def54607f802589630036ef56?OpenDocument>

Código Penal - CP - Artigo 152.º. Dostupné online: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1995-34437675-169645609>

Rakúsko

Gesamte Rechtsvorschrift für Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch. Dostupné online: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001622>

Rumunsko

UNICEF for every child, Country Office Annual Report 2023, Romania. Dostupné online: <https://www.unicef.org/media/152056/file/Romania-2023-COAR.pdf>

Slovensko

Profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované november 2023. Dostupné na: https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/slovakia/#_ftnref2

Zákon č. 305/2005 Z. z. Dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/305/20240315>

Zákon č. 245/2008 Z. z. Dostupné online: https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/vyhlasene_znenie.html

Zákon č. 36/2005 Z. z. Dostupné online: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/36/20230101>

Slovinsko

Zakon o preprečevanju nasilja v družini. Dostupné online: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5084>

Španielsko

Ley 54/2007, de 28 de diciembre, de Adopción internacional. Dostupné online: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2007-22438>

Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia. Dostupné online: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2021-9347>

Švédsko

Föräldrabalk (1949:381). Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/foraldrabalk-1949381_sfs-1949-381/#K2

Profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované február 2020. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/sweden/>

Taliansko

Profil štátu globálnej iniciatívy za ukončenie všetkých telesných trestov. Aktualizované júl 2020. Dostupné online: <https://endcorporalpunishment.org/reports-on-every-state-and-territory/italy/>

Všetky použité zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

